

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL TEISĖJŲ VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. IX-1011 3 STRAIPSNIO
PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-285 (TAP-21-481)(21-22780(2))**

2021-05-04 Nr. NV-914

Vilnius

Rengėjas: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas: pateikti Vyriausybės išvadą (pritarti siekiui, tačiau siūlyti nesvarstyti) dėl Seimo narių A. Širinskienės ir R. Šalaševičiūtės siūlymo skirti valstybines pensijas teisėjams, pripažintiems nedarbingais ar iš dalies darbingais, netekusiais 60 proc. ir daugiau darbingumo.

Esama situacija:

- teisėjų valstybinės pensijos skiriamos senatvės pensijos amžiaus sulaukusiems ir nustojusiems dirbti teisėjams, turintiems ne mažesnę kaip 5 metų teisėjo darbo stažą. Teisėjo valstybinė pensija apskaičiuojama iš paskutinių 5 metų teisėjo darbo užmokesčio vidurkio ir skiriama: turintiems ne mažesnę kaip 20 metų teisėjo darbo stažą – 45 proc. šio dydžio; 15 ir daugiau metų – 35 proc. šio dydžio; 10 ir daugiau – 20 proc. šio dydžio.; 5 ir daugiau – 10 proc. šio dydžio. Teisėjų valstybinės pensijos mokamos iš valstybės biudžeto, jas skiria ir moka Nacionalinė teismų administracija. 2021 m. I ketv. valstybinės pensijos buvo išmokėtos 259 gavėjams, vidutinis teisėjų valstybinės pensijos dydis – 1 022,06 Eur.
- šiuo metu galiojantis Teisėjų valstybinių pensijų įstatymas nustato tik vieną pagrindą – senatvės pensijos amžių. Teisėjams, kurie pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais, netekusiais 60 procentų ir daugiau darbingumo (iki 2005 m. liepos 1 d. I ar II grupės invalidais), valstybinė pensija neskiriama, nors skiriant kitas valstybines pensijas (Lietuvos Respublikos pirmojo ir antrojo laipsnių valstybines pensijas, nukentėjusiųjų asmenų valstybines pensijas, pareigūnų ir karių valstybines pensijas, mokslininkų valstybines pensijas) toks skyrimo pagrindas yra numatytas.

Esmė: siūloma iš esmės pritarti įstatymo projekto Nr. XIVP-285 siekiui suvienodinti valstybinių pensijų skyrimo sąlygas, tačiau pasiūlyti Seimui nesvarstyti šio projekto, nes:

- valstybinių pensijų sistema apima įvairias profesines ir socialines grupes, kurioms valstybinės pensijos skiriamos skirtingomis sąlygomis ir mokamos skirtingo dydžio, dėl to valstybinių pensijų sistema yra nenuosekli. Siūlymas yra fragmentiškas, neatitinka teisėkūros efektyvumo principo.
- Vyriausybė, siekdama kompleksiškai spręsti valstybinių pensijų sistemos problemas, programos įgyvendinimo plane yra numčiusi „sistemiškai peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius valstybines pensijas, rentas, kompensacines išmokas“ ir Seimui iki 2023 m. II ketv. pateikti sisteminius siūlymus dėl valstybinių pensijų ir kitų iš valstybės biudžeto mokamų pensinio pobūdžio išmokų sistemos tobulinimo.

Atitiktis Vyriausybės programai: susiję su Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 3.3.9 p. – „sistemiškai peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius valstybines pensijas, rentas, kompensacines išmokas“.

Vyriausybės išvados pateikimo Seimui terminas – iki 2021 m. gegužės 5 d.

Derinimas:

- ✓ su Finansų ministerija suderinta be pastabų, į Teisingumo ministerijos pastabas atsižvelgta, dėl Nacionalinės teismų administracijos pastabos pateikta derinimo pažyma.
- ✓ *Nacionalinės teismų administracija* atkreipia dėmesį į gana ilgą terminą pateikti sisteminius siūlymus dėl valstybinių pensijų (iki 2023 m. II ketv.) ir siūlo įvertinti galimybes įstatymo projektą svarstyti artimiausiu metu. Darant prielaidą, kad, jei teisėjų valstybinių pensijų gavėjų padaugėtų 5 proc. kasmet reikėtų apie 153 tūkst. Eur, jei 10 proc., apie 307 tūkst. Eur, jei 20 proc., – apie 614 tūkst. Eur valstybės biudžeto lėšų. Apskaičiuoti papildomą lėšų poreikį būtų sudėtinga, nes Nacionalinė teismų administracija reikiama informacija nedisponuoja, be to, tai specialių kategorijų asmens duomenys.
- ✓ *SADM* argumentuoja, kad teisėjams užtikrinama viena svarbiausių socialinių garantijų – socialinio draudimo senatvės arba netekto darbingumo pensija. Kartu su socialinio draudimo pensija, nutrūkus teisėjų įgaliojimams, skiriama valstybinė pensija, kuri yra papildoma iš valstybės biudžeto lėšų mokama ir jokiais įmokomis nepagrįsta socialinė garantija. Vienas prioritetinių šios Vyriausybės tikslų yra kokybiška ir planuojama teisėkūra. Pritarus projekto siūlymui ir nustačius teisėjams papildomą garantiją, bus sukurtas teisėtas lūkestis, kad tokia garantija galios ir ateityje, todėl neatlikus išsamios valstybinių pensijų sistemos analizės, kurią numatoma pradėti 2022 m. I ketv., ir neapsisprendus dėl visos valstybinių pensijų sistemos pertvarkos krypčių ir apimties, papildomų teisinių ir finansinių įsipareigojimų prisiimti negalima.
- ✓ Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų ir pasiūlymų neturi.

Dalykinio vertinimo išvada: siūlome nutarimo projektą **svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.**

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt